

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fil.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.

Pentru odată 14 fil., — de douăori 24 fil., — de trei ori 30 fil.
rândul cu litere garmond.

Organizarea partidului.

În chestia organizării clubului parlamentar al partidului nostru național ni-se comunică următoarele:

1. Deputații dietali aleși pe baza programului partidului național român, constituie un club politic parlamentar.
2. Fiecare cetățean din patrie, aderent la programul partidului național român, poate să fie membru extern al acestui club.
3. Inscrierea membrilor se începe cu publicarea acestui conclud, și se încheie cu sfârșitul lunii Septembrie a. c.
4. Pentru acoperirea cheltuielilor clubului, fiecare membru trebuie să contribuie cu cotizațiunea stabilită prin hotărârea clubului. De astădată cotizația se fixează în 12 coroane la an.
5. După înscrierea membrilor, se va supune desbaterilor unei adunări generale proiectul de organizație în toate detaliile sale.
6. Coalele de subscriere, cu cotizațiile membrilor externi ai clubului, sunt a se trimite la adresa unuia dintre domnii:

Dr. Teodor Mihali în Dej,
Coriolan Bredicean în Lugoj,
Dr. Ioan Suci în Arad,
Dr. Aurel Vlad în Orăștie.
7. La sfârșitul lui Septembrie a. membrii clubului vor fi invitați la conferință, în Budapesta, în chestia organizării clubului.

Budapesta, 4—5 Iulie 1906.

George Pop de Băsești m. p.

Dr. Teodor Mihali m. p.

Dr. Vasiliu Lucaciu m. p.

Contrazicere.

Sibiu, 3 August n.

Vineri, săptămâna trecută, 27 Iulie n., a fost rostită în dieta ungară ultima vorbire naționalistă. Deputatul român Dr. Iuliu Maniu a precizat în ea, din însărcinarea clubului parlamentar naționalist, punctul de vedere al naționalităților nemaghiare față de proiectul de lege despre *apropriațiune*, care se află la ordinea zilei.

Nu cunoaștem în întregime vorbirea dlui deputat Dr. Maniu. Dar din fragmentele publicate în gazetele maghiare am văzut, că dl Maniu a făcut declarație corectă și cu privire la punctul prim din programul național român, referitor la *autonomia Ardealului*, spunând, că aceasta nu e „dorința nemijlocită a Românilor”. Români ar fi deci mulțumiți dacă li-s'ar împlini deocamdată alte dorințe, mai arzătoare. S'a provocat apoi dl Maniu și la faptul, că luptele pentru drepturi naționale Români le-au început mai înainte decât Maghiarii, sub episcopul *Inocențiu Klein*, care neconținut le-a cerut pe seama „națiunii sale”, îndreptățită istoriceste de a le primi.

Domnul ministru-prezident *Weberle* i-a răspuns numai decât.

A spus domnul prim-ministru, că la drepturi istorice Români să nu se provoace, fiindcă în șirul dezvoltării istorice Ardealul n'a avut decât trei națiuni recunoscute: Maghiarii, Săcuii și Sașii. Pe Români i-au făcut părtași de drepturi legale dela 1848. De aici se începe deci trecutul lor și dezvoltarea lor istorică, nu dela episcopul *Inocențiu*.

Cu privire la declarația deputatului *Maniu* în chestia autonomiei Ardealului, domnul prim-ministru a spus apoi, că aceasta e o „ușă deschisă”, pe care n'o înțelege. Și fiindcă nu vede destulă sinceritate și precizie în programul Românilor, declară, că pe baza unui astfel de program guvernul nu poate ajunge niciodată la înțelegere cu deputații români. Va ajunge însă la înțelegere cu poporul român, cu poporul sârb, cu poporul slovac, — căci pe domni deputați naționaliști „guvernul nu-i recunoaște de reprezentanții și mandatarii chemați, ori exclusivi ai naționalităților”.

Nu voim să facem de astădată istorie, și să arătăm, cum înainte de a se decretă cele trei națiuni ale Ardealului ele singure de națiuni regnicolare, înainte de a se legă cunoscuta *uniune* între ele, în scop defensiv și ofensiv, poate mai mult ofensiv decât defensiv, a existat așa numita *universitate maghiară-valahă*, înființată pe baza înfrățirii dintre Unguri și Români, legată la intrarea Maghiarilor în Ardeal. Nu facem însă istorie, ci facem critică modestă și obiectivă.

Ne permitem deci observarea, că domnul prim-ministru s'a pus cu declarația din urmă în contrazicere cu părerile sale de mai înainte în chestia reprezentanților din dietă ai naționalităților nemaghiare. Când adevărată întăiașidată au ridicat aceștia plânsoare în parlament, că nu sunt recunoscuți ca partid parlamentar, dl prim-ministru a vorbit altcum. A spus, că guvernul vede că deputații naționaliști se află în dietă, și încă în număr destul de frumos, sunt 25, și e dator să țină cont de ei. Și dacă partidele din parlament nu vreau să-i recunoască de partid, e treaba partidelor, pe guvern nu-l privește.

Pe lângă această mică contrazicere, se află apoi și o mică inexactitate în declarația domnului prim-ministru. Deputații naționaliști, oricum să luăm lucrul, sunt trimiși la dietă din partea naționalităților nemaghiare, și astfel ei nu pot să fie priviți decât numai de reprezentanții acestora. Simpla negare a acestui fapt nu face faptul neexistent. Ei sunt deci reprezentanții legali ai naționalităților nemaghiare, ori îi place guvernului și majorității parlamentare, ori nu-i place. Orice încercare de înțelegere, cu ei trebuie deci începută. Ori voește guvernul să o înceapă de dreptul cu popoarele nemaghiare din patrie? Și pe calea aceasta se poate. De guvernul naționalităților nemaghiare ceacele compete, ce le este garantat în legile patriei, și atunci înseș naționalitățile

și vor îndrumă reprezentanții să-și sisteze lupta parlamentară în contra guvernului, care le-a împăcat și le-a mulțumit. Câtă vreme însă aceasta nu se întâmplă, — pentru că îndreptare și îmbunătățire nu vedem pentru naționalități în nici o direcție, — deputații naționaliști nu fac alta decât își împlinesc datorința, ținând în continuu la ordinea zilei chestia națională, își împlinesc greaua misiune cu care au fost trimiși în parlament din partea naționalităților nemaghiare, ca reprezentanți legali ai acestora, misiunea de a informa și convinge guvernul și majoritatea parlamentară despre nedreptățile ce s'au făcut și se fac popoarelor nemaghiare din patrie, în chestii naționale. Iar aceea, că bine sau rău își împlinesc deputații naționaliști datorința și misiunea, așa credem, că singuri alegătorii lor sunt competenți a decide. Să se lase deci în grija acestora croirea judecării, care sigur că are să fie de așa, încât deputații naționaliști nu vor avea să se rușineze.

Conflictul greco-românesc.

Domnul profesor *Weigand* din Lipsa publică în ziarul „*Neue Freie Presse*” dela Viena sub titlul de sus următorul articol de informație, pentru publicul care nu cunoaște incercăturile din Macedonia și izvorul lor:

Pentru a face pe cetitorii puțin cunosători ai incercăturilor din Macedonia, se poată pricepe cearta de astăzi între Grecia și România, e necesar să aruncăm o ochire asupra împrejurărilor politice-etnografice din Macedonia și să amintim pe scurt cele ce s'au întâmplat înainte de această ceartă.

În Pind locuiește cu mulțimea un popor mic, care poartă numele de Valahi din Pind (Țânțari s'au Cuțo-Valahi), care însă își zice singur *Aromâni* (Arămâni), nume care a început a se întrebuiți și în România, dar pe care eu l'am întrebuițat întâia oară. O parte din Valahii din Pind fac politicește parte din Grecia, altă parte din Turcia. Afară de această grupă, se mai află Aromâni împrăștiți în grupușoare prin Albania, Grecia și mai ales în Macedonia, unde orașul Monastir, capitala vilaetului cu același nume, e centrul Aromânilor din partea locului. Trăesc din negoț (Neguțători aromâni se află în tot Răsăritul, casele Sina și Dumba din Viena sunt de obârșie aromânească), ei mijlocesc ca chirigii căratul mărfurilor, țin pretutindene hanuri, sunt și meseriași (croitori, cizmari, argintari iscusiți), iar în munți țin mai cu seamă oi. *Limba lor*, cum știă în veacul al XIV-lea scriitorul *Chalkokondylas*, e aceeași ca a Românilor. Deși nespecialiștilor li se pare că e deosebite mare între Românește și Aromânește, știința limbii a dovedit, că amândouă s'au făcut din o formă românească mai veche, că nu poate fi vorba de formarea lor, fiecare pe seama sa, din latinește. Istoric ea Xenopol și Iorga n'au ținut seamă de acest fapt în Istoria lor a Românilor. Dar tot așa se înșeală și Grecii, crezând că limba Aromânilor e ceva deosebit de a Românilor, căci deosebirile sunt numai dialecticale. În această privință toți filologii sunt de o părere. Și, măcar că Aromâni, după aproape o mie de ani de despărțire de Români, s'au făcut simțitor

deosebiți din pricina felului de viață și a amestecului cu Albanezi și Greci, tot trebuie să-i privească Români ca frați. Pe această înrudire de neam și de limbă se razimă interesul și îngrijirea ce Români din regat au pentru Aromâni. Încă din 1864 a deschis D. Atanasescu la Timovo, lângă Monastir, cea dintâiu școală aromânească și chiar dela început a avut de suferit de dușmănia cea mai înverșunată a episcopului grec. S'au înființat apoi școlălele dela Gopeș, Avdela, Vlaho, Clisura, etc. Sub inspectoratul lui *Apostol Mărgărit* s'au deschis o mulțime de școli, ținute cu bani din România, cheltuiată care a ajuns azi la peste jumătate de milion pe an. Cu toată această propagandă îndelungată și costisitoare, nu s'a izbutit până acum a aduce de partea naționaliștilor mulțimea poporului aromân, ci partea cea mai mare are tot sentimente grecești. Statistica oficială românească arată 5000 de școlari în școlălele elementare și mai înalte, ceea ce înseamnă 30-000 până la 40-000 de inși de Aromâni naționaliști, pe când numărul lor total este de vre-o 200-000, din cari o parte nu mică locuiește în Grecia, deci ferțiți dinainte de propaganda românească. Români se sărguesc din respireri a trage în partea lor pe toți Aromâni, măcar din vilaetul Monastir. Pentru Greci e lucru foarte primejdios. Să ne lămurim numai ce e în joc pentru ei. În vremea a tot puterniciei Turcilor, Grecii se priveau nu numai ca nește conducători ai creștinilor ortodoci în privința religioasă, dar și în cea politică.

Au avut de suferit durerea de-a pierde vaza în România, Sârbia și Bulgaria. Acuma s'au cumițit destul încât au mărturisit că Macedonia de miază-noapte (vilaetul Cosovo) e pierdută, dar vor să păstreze Monastirul, centrul Macedoniei, neapărat și cu orice preț. Dar chiar în Monastir nu se află Greci, ci numai un partid grecesc, alcătuit din Aromâni cu sentimente grecești, de Albanezi și de Bulgari tot cu astfel de sentimente. Dacă nu pot ține Monastirul, atunci vor pierde și toată țeara, care e bulgărească până la țărmul mării, până la granița limbei grecești din Macedonia de meazăzi. Asta o știu Grecii foarte bine, de aceea silințele lor desnădăjduite, de aceea pustiirea a peste două-zeci de sate bulgărești în Murihovo, anul trecut, de aceea întemeierea de bande, cari împrăstie groază, prin măceluri și foc, între locuitorii Aromâni și Bulgari, cari nu simt grecește, pentru a-i împiedeca de a se rupe dela patriarhie.

Afară de un singur caz în Ohrida, Aromâni s'au ținut până acuma de patriarhie cu credință, dar cei naționaliști cer să se întrebuițeze în biserici limba lor și preoți aromâni, precum și un episcop aromân. Astea sunt cereri așa de firești, așa putea zice așa de înțelese dela sine, încât nu poate cineva pricepe de ce nu le primește patriarhia. Întâmpinarea că inșiși Aromâni sunt împotriviți, se potrivește pentru majoritatea cu simțăminte grecești. Atunci să fie îngăduitori față de minoritate și să-i dea ceea ce cere. Și dacă din această pricină unii Aromâni sovăelnici acuma ar trece la naționaliști, tot n'ar fi nici o primejdie pentru grecism. Sau cred Grecii că Români vor să prefacă Macedonia în provincie română? Firește că nimeni n'are astfel de gând. E vorba numai și numai de împlinirea unor datorii culturale, deci ideale. Pot să fie oameni politici români, cari privesc pe Aromâni

ca pe un lucru de dat în schimb, ca să fie despăgubiți aiurea, asta n'o știu. Ori cum însă, pozițiile primejdive din punctul de vedere național nu se află pentru nația română la mează de Dunăre. Nici Grecii nici Bulgarii nu le sunt primejdioși, cu unii și cu alții ar putea trăi prietenește, pe când între Greci și Bulgari e o prăpastie peste care nu se poate pune vre-o punte.

Cum că lupta locală între Aromânii cu sentimente grecești și cei naționaliști a putut să se prefacă în războiu diplomatic între Grecia și România, își are pricina în întâmplările anului din urmă. După ce Grecii, prin grozăviile bandelor lor, cari lucrează în înțelegere cu Turcia, sau cel puțin fără a fi împiedecate, în potriua Bulgarilor, pe cari îi dușmănesc și Grecii și Turcii, îndată ce și-au făcut oareși-care răgaz din partea Bulgarilor, s'au folosit de prilej și au început a lucra și în potriua Aromânilor. A urmat pustiirea Crușovei, omorurile din Negovan (Șomu), Clisura (Ghiga Papa), Avdela (Toli și Steriu Papa), dela Hrupișta și alte locuri, ale căror nume le-am uitat. Mulți din prietenii mei, și fostul meu servitor credincios Naki Vuciu, au căzut de glonții sau pumnalele ucigașilor politici. Autorii morali au fost episcopii, căpeteniile firești ai ligei foarte bine organizate, a Elenizmului. În deosebi s'au ales prin fanatism mitropolitul dela Monastir, Ioachim, și episcopul dela Grebena Agathangelos. Au la îndemână bande, sosite din Grecia și în parte, cum s'a dovedit, comandate de ofițeri greci în concediu. Astfel e căpitanul Verga (Panaitopulos), locotenentul Vlakkis, Leonida Petropolaktis, un avocat din Peloponez (pe amândoi i-au ucis nește Valahazi turci lângă Castoria, ca să-și răzbuie de uciderea cător-va Valahazi de bandă), apoi Teți (Melas), ginerele fostului ministru Dragumis, pe care un căpitan aromân l'a tras cu violență în luptă cu soldați turci, lupta în care a căzut.

La parastasul din Atena a luat parte însuși prințul moștenitor, dovadă că în Grecia privesc pe capii de bande ca eroi și că toată Grecia, chiar și cea oficială, e înțeleasă cu faptele lor.

Acuma România cere, cu tot dreptul, ca Grecia să-și cheme acasă aceste bande, cari au făcut atâta rău Aromânilor. Guvernul grecesc se apără, că bandele nu-l privesc, că sunt bande macedonene, asupra cărora nu are nici o înrăurire, că Macedonia e țară străină și că deci România să se îndrepte cu cererile sale la Turcia. Dar România, având destule dovezi, că firele mișcărei din Macedonia se trag din Atena, că se dă concediu ofițerilor ca să poată să ducă lupta în Macedonia, a luat și ia măsuri de răzbuire. Mai întâiu, a expulzat negustori dovediți că fac parte din societatea Elenismos și că o sprijineau cu bani. În București, în Galați, Brăila, Giurgiu, Calafat etc. joacă negustorii greci rol mare, sunt fruntași, deci expulzarea le-a adus pagube mari. Dar pierderea pentru Greci va fi și mai mare, dacă ținem seamă că transportul pe lângă țarm și de Dunăre îl fac, în mare parte, vase grecești, pe cari România o să le oprească a mai trage la malul ei.

Lucrul fiind foarte greu pentru Grecia, a căutat să ajungă la împăcare și se pareă, până de curând, că prin sprijinul Rusiei, împăcarea se va face. Dar, acum patru săptămâni s'a întâmplat măcelul dela Tiste, unde au fost omorâți un număr de Aromâni, cari mergeau dela locuința lor de iarnă, Grebena, spre cea de vară, la Avdela. Acolo i-a atacat o bandă mare grecească, sub conducerea unui ofițer, Kokinos, care-și zicea căpitanul Barberi, și a unui bandit cunoscut Gudhas.

Au căzut morți 8 soldați turci, cari însoțeau un Aromân, 2 bărbați, 2 copii și o femeie. Din partea Grecilor au căzut 5 oameni, căci Aromânii s'au apărat vitejește, fiindu-le viața în joc, și cei mai mulți au reușit a scăpa cu ai lor, dar rămășița soldaților turci s'au închinat Grecilor. Firește că în România s'a înălțat un strigăt de mânie și chiar Turcii, cari suferiseră astfel de pierderi, au început a

lucra mai energic. Au scos din slujbă pe metropolitul dela Monastir și pe episcopul de Grebena, cari erau mai compromiși. Metropolitul afurisise biserica românească din Monastir și pe Aromânii naționaliști. Ba, cu prilejul iubileului regelui Carol, Ioachim a mers până la stăruie pe la reprezentanții statelor ortodoxe să nu ia parte la slujba bisericească în biserică românească. Lucrul a supărat neapărat pe mulți. România urmează înainte expulzările, căci nu are alt mijloc în potriua Greciei.

După măcelul rușinos dela Tiste, România a expulzat, pe cât știu, 22 de inși. Grecia a cerut lămuriri și de oarece nu a primit și nu putea primi altele decât faptul măcelurilor, a rupt legăturile diplomatice și a lăsat pe supușii săi sub protecția Rusiei. România nu păgubește nimic și poate aștepta în liniște, dar Grecia suferă, căci o lovește în partea ei cea mai simțitoare, în negoțul cu România. Afară de acestea o multime de Greci, cari își câștigau nu numai hrana zilnică în România, suferă nespuse. Dar chiar din acestea se vede cât de aprinși sunt Grecii pentru Macedonia, căci nu li se pare nici o jertfă prea mare.

În deosebi, s'au supărat Grecii, pentru că România a putut căpăta dela Sultan o iradeă, prin care Aromânii li-se cunoaște naționalitatea, așa că în listele nufusului (ale dărilor) vor fi trecuți Aromâni, și nu Greci, ca până acuma, apoi mai au drept, în comunele amestecate, a trimite un reprezentant în administrație. Grecia se teme, că-și va pierde înrăurirea politică de până acuma asupra Aromânilor și că înrăurirea aceasta va avea-o de acuma România, deci că i-s'ar slăbi atâta vază în cât Albanzii și Bulgarii, cu simțăminte grecești, pe cari nu se prea bizuie, o vor părăsi și ei. Dar n'au ajuns lucrurile așa de departe. Acuma are Grecia toată trecerea în Macedonia centrală, în partea Monastirului, asupra Bulgarilor chiar. Dar va merge tot așa? Nu e oare nefiresc să vedem Aromâni în potriua Aromânilor, Bulgari în potriua Bulgarilor și Albanezi în potriua Albanezilor de dragul ideii celei mari? În ziua când o putere mare se va amesteca hotărât și da va da libertate și singuranță persoanelor, îngăduie religiei și dezvoltare neimpedecată naționalităților, se isprăvește cu trecerea Greciei. Văd acest lucru cerurile luminate ale Greciei se vor înțelege cu Austro-Ungaria, pentru ca nu cumva să cadă pradă unei puteri mari și lacome, care pânădește de peste Adriatică chiar și Epirul, în adevăr grecesc, până la Voiusa?

Eu socot că Macedonia e perdută pentru Grecia, ori câte jertfe ar face.

Starea de azi nu poate ține. Incredințările puterilor mari că s'au îndreptat lucrurile prin întemeierea jandarmeriei europene, nu sunt întemeiate. Jandarmeria nu poate nimic la sate, și chiar în orașe se întâmplă destule cruzimi sub ochii consuliilor. Nesiguranța persoanelor e mult mai mare de cât acuma zece ani. Știu, că dorința cea mai mare a locuitorilor dela țară, e ca o putere mare să anexeze țara, ori-care ar fi aceia, numai să scape de sub domnia turcească, sub care sunt cu puțință astfel de grozăvii.

Programul Românilor din Basarabia.

Românii din Basarabia și-au compus un program politic, numit *programul partidului național democrat român*, pe baza căruia vreau să poarte în viitor lupta politică pentru dobândirea de drepturi naționale. Organul lor de publicitate „Basarabia” publică în numărul dela 15 Iulie acest program în întregime, și anume, din motivul, ca să înlăture învinovățirea, că Românii din Basarabia ar voi să se rupă de cătră Rusia și să-și alăture țara la România. Ei nu voiesc anarhie ori răsvrățire, și numai libera dezvoltare culturală și economică. Programul trimis și noauă îl publicăm după cum urmează:

„Poporul român din Basarabia a fost totdeauna credincios legăturilor sale cu Rusia. Nici odată nu s'au răsculat Românii de acolo împotriva stăpânirii legiuite. Cu toate acestea pe Românii, cari sunt

trei la sută din numărul locuitorilor, îi opresc de a se folosi de limba lor în biserică și școli. Celelalte nații din Basarabia au toată voia. Grecii, Armenii, Nemții, chiar Evreii au școalele lor și voiesc a întrebuița limba națională în obștile lor. Numai Românii, până la eșirea „Basarabiei”, n'au avut asemenea drepturi și nici azi nu pot învăța copiii în limba părinților și strămoșilor.

S'a călcat statutul dela 1818 dat de Alexandru I, care spune, că Basarabia păzește orânduiala ei națională și din pricina aceasta primește o deosebită formă de ocărnuire și că le lasă pe totdeauna întrebuițarea limbei în școli și drepturile, privilegiile și legile locale.

Prin manifestul împărătesc dela 17 Octomvrie 1905 poporul din toată Rusia e chemat să ia parte la ocărnuirea țării, deci și Românii Basarabeni trebuie să ridice glasul pentru apărarea drepturilor și intereselor lor. Noi suntem datori să răspundem la chemarea de a lucra împreună cu fratele nostru — poporul rusesc — pentru slăvirea și întărirea Rusiei celei nouă ce și-a luat avântul din ziua de 17 Octomvrie.

Pentru aceasta Românii trebuie să se întrunească într'un partid național-democratic din Basarabia, ca să lupte pentru intrarea în ființă și pătrunderea în viață obștească în Basarabia, potrivit cu drepturile și principiile hotărâte prin manifestul dela 17 Octomvrie 1905. Românii trebuie să se alăture cu întreaga societate rusească și să ceară pentru toți cetățenii împărăției deopotrivă, fără deosebire de nație și religie, libertățile politice și omenești, ca temelie și întemeiere a unui regim cu adevărat constituțional, având la temelie dreptul de alege obștesc, egal, direct și secret pentru toți cîrștinicii.

Iată acum și punctele pentru cari vor lucra în deosebi:

1. Organizația Basarabiei pe temelieul statului dela 1818, adică având rânduială națională și întrebuițarea limbei românești în dregătorii și în școli, precum și privilegiile și drepturile locale. Deci Basarabia trebuie să fie autonomă, sau cu ocărnuire de sine, recunoscându-se nației românești predominitoare în această provincie dreptul la propășire liberă și neimpedecată. Limba românească să se introducă deci ca și la 1812 în dregătorii și școli, păstrându-se limba rusească numai ca obiect deosebit, iar Românii să aibă dreptul deplin de a alcătui ori-ce întruniri și tovărășii ce ar urmări păstrarea, întărirea și dezvoltarea limbei, literaturii și culturii naționale. Limba rusă ca limbă de stat, să se impue numai în organele centrale, în armată și în marină.

De altă parte dregătoriile de ocărnuire locală, în sate, volaste (plăși), ținuturi, precum și în statul superior, (zemstvlul de gubernie) să fie organizate după principii democratice, având ca temelie dreptul de vot obștesc, egal, direct și secret.

2. Moșiile mănăstirești, așa de întinse, fiind date de boeri și de domni pentru trebuințele culturale și pentru binefaceri — vor alcătui pe viitor un fond cultural al Basarabiei. Administrația numită a moșiilor închinată se va desființa și moșiile se vor administra de consiliul provincial superior (zem. stvu).

Aceste moși se vor putea da în arândă numai sătenilor muncitori de pământ din Basarabia, atâta cât poate munci fiecare gospodar cu copiii sei, fără argați.

Arendarea se va face pe vadele lungi, cu preț cât de mic, hotărât de consiliul superior și care nu se va mai ridică în ougerea sorocului de arendă.

Veniturile moșiilor din fondul cultural vor slui pentru facerea de școli naționale în țară, pentru ajutorarea bisericilor sărace, într'un cuvânt pentru a răspândi lumina în satele Basarabiei.

Dacă moșiile, ce astăzi ar intră, după cum se arată mai sus, în fondul național, nu ar ajunge pentru a întregi pământurile ce au astăzi sătenii pentru o gospodărie temeinică, în întinderea hotărâtă de adunarea imperială, atunci consiliul provincial va fi dator să rescumpere cu ajutorul

băncei țărănești după o dreaptă prețuire atâtea din moșiile boeresti, cât va fi de trebuință pentru aceasta. Moșiile astfel rescumpărate vor mări fondul cultural național al Basarabiei și vor fi împărțite în arendă tot în felul de mai sus.

Pe lângă asta zemstvlurile de ținut vor avea a ajuta obștile de săteni, a lua în arendă moșiile boeresti. La nevoie zemstvlurile vor lua ele în arândă moșiile le vor arenda la țărani, având a lua câștigurile după legea de urmărire a statului.

Zic, că vor face o lege de tocmeli agricole ocrotitoare pentru săteni. Pentru ca legea să se fie în seamă se va numi un inspector agrar și camere de împăciuire, cari vor da în judecată pe asupritori și vor putea desființa tocmelile împotriva legii sau înșelătoare.

Legea va îndatori consiliul provinciei și pe cele de ținut a îngriji să se ridice lucrarea pământului și chiverniseala muncii, ajutând și răspândind tovărășiile de împrumut și păstrare (bănci populare), de consumație (căpătare mai eține a lucrurilor de hrană) și de alte tovărășii menite să crească prețul produselor țărănești și a face să se ieftinească traiul țărânului. Se va înființa o casă centrală a societăților cooperative, a tovărășiilor de împrumut și păstrare din Basarabia cu un capital de cel puțin trei milioane de ruble care să împrumute societățile sătești pentru a-și ajunge scopurile lor.

Se vor înființa școli speciale pentru fiecare ramură de muncă agricolă și școli de meserii sătești în fiecare ținut după nevoile locului.

Românii vor da voturi numai candidaților cari se vor ligă să apere în adunare aceste cereri.

Deputații noștri se vor putea alătura pe lângă alte partide numai dacă vor sprijini aceste cereri naționale.

Congres român de științe sociale.

În zilele 24—27 Septemvrie v. c. se va ține în București primul congres român de științe sociale, convocat din inițiativa domnului Dr. Istrati, comisarul general al expoziției din București. Pentru cinerea congresului, a cărui reușire o garantează comitetul de organizare compus din 40 persoane cu nume bine cunoscute, s'a stabilit următorul regulament:

Întăiu congres român de științe sociale se va deschide în ziua de 24 Septemvrie și va dura până în seara de 27 Septemvrie timp de patru zile.

Ședințele vor fi generale și de secțiuni.

Prima ședință în dimineața zilei de 24 Septemvrie va fi consacrată discursului de deschidere, alegerii biroului general și împărțirii lucrărilor.

Ședințele generale în număr de patru se vor ține după amiază; dela orele 3—7. Ele vor fi consacrate chestiunii puse în discuție și anume:

„Studii asupra vieții țărănești și îmbunătățirea ei”.

Fiecare ședință generală se va începe prin citirea rapoartelor prezentate de cătră persoanele delegate anume de cătră comitetul organizator pentru studierea chestiunii și anume:

În prima ședință generală: *Istoricul chestiunii țărănești*. Raportor V. M. Kogălniceanu și *Viața fizică a săteanului român*. Raportor L. Goleșcu.

În a doua ședință consacrată studiilor vieții săteanului din punct de vedere medical: *Viața săteanului din punct de vedere al sănătății*. Raportor Dr. V. Roșculeț și Dr. Kaminski.

Rolul mediciei față cu boalele cari izvorăsc din starea economică a săteanului. Raportor Dr. Lupu. Alimentația săteanului. Raportor Dr. Proca.

În a treia ședință generală: Despre învoielile agricole. Raportor A. Gădei. Condițiunile de trai ale săteanului român. Raportor G. D. Scrața. Mijloacele economice pentru îmbunătățirea stării săteanului. Raportor D. Comșa.

In a patra ședință generală: Viața culturală a sateanului. Raportor D. D. Ghicescu. Viața morală a sateanului. Raportor T. D. Speranță. Viața juridică a sateanului. Raportor St. Cihoschi.

Tot în această ședință se va hotărâ, dacă se va găsi cu cale ținerea anuală a congresului de științe sociale și în acest caz se va delega comitetul organizator. Timpul vorbirii celor înscriși se limitează pentru ședințele generale la 10 minute în afară de raportori.

Ședințele de secțiuni vor fi în număr de trei: în a doua, a treia și a patra zi a congresului, dela orele 9—12 dimineața.

In prima ședință fiecare din secțiuni își va alege biroul.

Secțiunile vor fi în număr de trei. Comitetele organizator își rezervă însă dreptul de a mări numărul secțiunilor în caz de trebuință.

Secțiunea I. se va ocupa cu studii asupra sociologiei generale, științelor economice și economiei sociale.

Secțiunea II. se va ocupa cu studii asupra demografiei, etnografiei, statisticii și finanțelor.

Secțiunea III. se va ocupa cu studii sociale din punct de vedere sanitar. In întâia ședință a acestei secțiuni se va lua în discuție raportul întocmit de dnl Dr. Arbon și doara Dr. Arbore: „mortalitatea copiilor la săteni”, iar în a doua se va discuta asupra raportului dlui Dr. Cazacu „Locuințele sătenilor”. In ziua a treia diferite comunicări.

In ședințele celorlalte secțiuni se vor citi orice fel de comunicări urmate de discuțiuni.

Orice comunicare nu poate dura mai mult de 15—20 minute.

Studiile se vor prezenta numai în rezumat în ședință.

Ele se vor tipări însă în extenso în volumul congresului.

Orice persoană care ar dori să participe la congres poate să-și facă înscrierea sa chiar în ziua congresului. Persoanele cari ar dori însă să facă vreo comunicare congresului sunt ținute să anunțe până la 31 August viitor titlul acelei comunicări, însoțită de un scurt rezultat, spre a se putea clasă în secțiunea respectivă. Autorii comunicărilor sunt ținuti a depune textul comunicării în mâinile secretarului biroului general înainte de închiderea congresului.

Toate lucrările congresului vor fi strânse într'un volum prin îngrijirea comitetului organizator. In acest scop comitetul a delegat pentru fiecare din secțiuni câte o comisiune anumă compusă din domni C. Dobrogeanu-Gherea, V. M. Kogălniceanu și D. Comșa, pentru secțiunea I.; Z. Arbore, St. Cihoschi și L. Collescu, pentru secțiunea II.; iar pentru a treia domni Dri Obregia, Mihail și Mirinescu, cari împreună cu secretarul organizator vor lua toate măsurile necesare. Comitetele organizator va aviza la publicarea materialului adunat.

Prețul cărții de membru e de 6 lei. Pentru săteni, învățători și preoții din comunele rurale nu se va percepe nici o taxă.

Congresistii vor purta un semn distinctiv.

Inscrierile se vor adresa dlui G. D. Scaba, secretarul organizator al congresului, strada Domnița Anastasia nr. 11, care este ținut să dea toate lămuririle necesare.

NOUȚĂȚI.

Academia română din București a luat vacanța începând de Dumineca trecută până în 18 Aug. Până atunci nu se vor da nici un fel de comunicări.

La expoziție. Învățătorii din părțile Gherlei vor pleca la expoziție în corpore în 15 August n. pe timp de 8 zile.

Recruții. Ieri au intrat cei mai mulți recruți sub arme. Din acest prilej a dat ministrul comun de război un ordin ca recruții să fie scoși la exerciții numai dimineața dela 4—7 ore și după amiază dela

4—6 ore în timpul cu căldură mai potolită. Totodată pretinde ca superiorii să trachteze cât se poate de uman cu ei.

Foaie maghiară în Sibiu. Ziarul din loc „S. D. Tageblatt” are știre pozitivă, că în curând se va înființa în Sibiu o foaie politică maghiară. Va fi subvenționată de guvern și conducerea ei va fi încredințată unei puteri bune gazetărești, care în scopul acesta va fi trimisă din Budapesta la Sibiu.

Dar. Domnitorul nostru a cinstit din venitul loteriei de stat 25 mii cor. pe seama institutului de orbi din Cluj.

Nou ministru de finanțe. Ziarele din capitală scriu, că în curând va fi numit titular la finanțe domnul Popovits Sándor, secretarul de stat al aceluiași ministeriu. Domnul Wekerle, care conduce acum resortul, în mod interimar, va rămâne numai ministru-prezident, șeful guvernului.

Incendiu. Un foc mare a bătuit în zilele trecute în Roman. Au ars 20 case cu tot ce eră în jurul lor. O sută de familii au rămas pe drumuri, partea cea mai mare ovrei. Tot asemenea a bătuit un incendiu grozav în comuna Recaș (Timiș) care a pustiit bucate în valoare de 40 mii coroane.

Gimnaziu român-german se va deschide în 1 Sept. în Cernăuți. Era timpul suprem să le îplinească și Românilor această dorință, cătă vreme Rutenii aduși de vânturi pe plaiurile Bucovinei beneficiază deja de zece ani de acest favor.

Defraudare. Gherly Árpád, cassierul dela gara din Murás-Osorheiu, a luat din cassă 33,000 coroane și după ce și scosese din vreme pașaport pentru Europa întregă, s'a pus pe bicicletă și a plecat în lume. Acum îi bat urma.

Apel. Învățătorul Cornel Cosma din Rogoz (p. n. M. Lăpos) apelează la bunăvoința publicului marișim: ca să dăruiască cărți pe seama bibliotecii școlare, pe care dorește să o înființeze în numita comună.

Răz bunare. In comuna Chevereș din Bănat a fost împușcat Marti noaptea pe fereastră țaranul bogat George Ștefănescu. Se zice că un țaran pe care l'ar fi păgubit a săvârșit omorul din răz bunare.

Lăcomia. In Simeria a fost aflat omorât un țaran A. Bistriean. Avusese o ceartă cu fratele său pentru că acela voia să ia o parte mai mare din moștenire și l'a omorât. Ucigașul a mărturisit.

Statuă lui Lamartine se va ridica pe țărmul mării la Sorrento, sub ploaia florilor de portocal. Liga franco-italiană și italo-franceză au hotărât aceasta.

Concert. Reuniunea pentru ajutarea copiilor săraci din Sibiu aranjează Duminecă în 5 Aug. în sala dela „Hermannsgarten” o festivitate împreună cu concert și petrecere de vară. La concert cântă muzica reg. Nr. 2 de inf. Inceputul la 6 ore seara.

Z. Bârsan în Deva. Duminecă în 5 August st. n. se vor jucă piesele: 1) Marinarul dramă într'un act, de A. Theuriet 2. Declamații. 3. Furtuna casnică, comedie într'un act. Invitări speciale nu se fac din cauza scurtimei timpului.

Teatru în Colun. Inteligența română din Colun invită la producțiunea teatrală împreună cu declamări ce se va ține în 5 Aug. 1906. st. n. în școala confesională din Colun. Inceputul la 8 ore seara. Venitul curat e destinat pentru biblioteca populară din loc. Suprasolviri și oferte în cărți pentru bibl. se primesc cu mulțămintă și se vor cuită publice. De mâncări și beuturi se îngrijește comitetul. NB. Cei ce vin cu trenul sunt așteptați la gările Porumbac și Cârța.

Călătorie cu preț redus ofere direcția drumului de fer al statului dela gara din Sibiu la următoarele stațiuni balneare peste Rutka s'au Kașovia. Până la Csorba s'au Poprad Felkara cl. I. 46 cor., cl. II. 32 cor., cl. III. 16 cor., la lacul Csorba cl. I. 51 cor., cl. II. 35 cor., clasa III. 19 cor., la Tatra Lomnic cl. I. 51 cor., cl. II. 33 cor. 80 flieri, cl. III. 17 cor. 27 fil. Clasa I. și II. e valabilă și pentru tren accelerat. Biletele acestea sunt valabile 30 zile în restimpul până la 30 Sept. Intreprinderea călătoriei se poate face de câte două ori la gările Kașovia, Abos, Igló, Batizfalu, Poprad, Felka, Rozsahegy, Fenyőház și Liptó-Tepia.

Canicula. Cu ziua de 23 Iulie am intrat oficios în era caniculară care ține până la 23 Aug. adecă timpul căldurilor. Numirea de „caniculă” și-a câștigat-o acest timp încă în vremile vechi. In zorile zilei de 23 Iulie apare steaua Sirius, pe care Grecii o numiau „steaua cănelui”. Dela aceasta și-au însușit zilele căldurilor mai numirea „zile cănești”, care a trecut și la Romani sub numele „dies canicularis”, păstrându-se până azi.

Excursiune Învățătorii români din Bănat pleacă în 13 Aug. în călătorie de studii la București — Constanța — Constantinopol.

Candidat de episcop. Ziarele din Pesta spun că guvernul dorește ca în locul răposatului episcop Wolafka din Debrețin să fie ridicat deputatul preot Z. Szentkirályi, cel care a ajuns deputat față de vener. George Pop de Basești, trecând peste cadavre și stropit fiind cu sângele alegătorilor Români. Pe baza ăstoriei de merite e vrednic să fie episcop al bisericii rom. cat.

Recolta Europei. Din toate țările vin știri îmbucurătoare despre starea bucatelor în anul acesta. In Franța și Anglia e recoltă deosebit de bogată în grâu, orz și cartofi. Ceva mai slabă e în Germania și Austro-Ungaria. In România se prevede o recoltă foarte bună de cucuruz. In Rusia, Bulgaria și Italia e grâul mult mai slab ca în anul trecut. Cea mai bună recoltă o dă în anul acesta America, în deosebi în grâu și struguri. In general zis, luând mediile, anul acesta e superior celui trecut.

Regi mici, regine mari. E interesant faptul că în zilele noastre aproape în toate statele Europei sunt reginele mai mari în statură decât domnitorii. Țarul Rusiei abia ajunge măsura mijlocie, țarvena e cu un cap mai mare. Victor Emanuel și nou însuratul Alfons abia ajung reginelor lor până la umere. Carol al Portugaliei e scurt și gros. Împăratul Germaniei e voinic, dar împărăteasa tot e mai mare decât el, iar regele Carol al României încă poate fi numărat în șirul acestora.

Din public.†)

Mulțămite publice.

In favorul bisericii ort. române din Comana-inferioară au mai încurs următoarele contribuiri benevole:

Beclean: Dl Nicolae Clonția, paroh 1 cor., dela mai mulți 4 cor. 16 fil. Peste tot 5 cor. 16 fil.

Sămbăta-inferioară: Dl Vasile Mușat, paroh 1 cor., dela mai mulți sume sub 1 cor. și bucate. Peste tot 15 cor. 60 flieri.

Beșimbac: Sume sub 1 cor. și bucate. Peste tot 8 cor. 4 flieri.

Viștea-inferioară: Sume sub 1 cor. și din bucate. Peste tot 12 cor. 12 fil.

Feldioara: Dl Ioan Pura, învățător 1 cor., dela mai mulți sume sub 1 cor. și bucate. Peste tot 11 cor. 22 flieri.

Ucia-inferioară: Dela mai mulți sume sub 1 cor. și bucate. Peste tot 14 cor. 48 flieri.

Retișdorf: Gheorghe Mihail, 1 cor., dela mai mulți sume mai mici și bucate preste tot: 11 cor. 20 fil.

Țelina: colectat sume mai mici și bucate de tot: 12 cor. 50 fil.

Mucundorf: s'a colectat preste tot 6 cor. 80 fil.

Lovnic: Ioan Mircea, preot, 80 fil. sume mai mici de tot 4 cor. 80 fil.

Jibert: colectat preste tot: 8 cor. 16 flieri.

Ungra: Sofron Roșca, preot și George Andron, inv. câte 1 cor., dela mai mulți sume sub 1 cor. și bucate preste tot: 10 cor. 50 fil.

Cohalm: Dl Dr. George Druiba, adv., 5 cor., institutul „Economia”, 5 cor., George Repede, not. jud. 1 cor., dela mai mulți sume sub 1 cor. și bucate preste tot: 42 cor. 26 flieri.

Dăișoara: sume mai mici și bucate preste tot: 18 cor. 27 fil.

Ștena: Ieronim Buzea, preot, 2 cor., Rosalin Noata, 1 cor., sume mai mici și bucate preste tot: 17 cor.

Domboș: Samoilă Popovici, 1 cor. sume mai mici și bucate: 8 cor. 70 fil.

Felmer: bucate în sumă de 7 cor., alte sume sub 1 cor. de tot: 8 coroane 20 flieri.

Boholt: Ioan Prescură, not., 60 fil., Moise Joanta, 40 fil., Andreiu Drăguș, 30 flieri, bucate în preț de 7 cor. de tot: 8 cor. 30 fil.

Calbor: bucate în preț de 8 cor.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta Redacțiunea nu primește răspunderea.

Rotbav: sume mai mici și bucate în preț de 8 cor. 10 fil.

Cincul mare: „Armonia” casă de economii, 5 cor., dela mai mulți bucate și sume sub 1 cor. de tot: 12 cor. 90 fil.

Bonciu: Biserica 2 cor., dela mai mulți sume mai mici de tot: 7 coroane 80 flieri.

Șomărtin: încurs bucate în sumă de 5 cor. 44 flieri.

Veseud: Biserica 2 cor., dela popor 5 cor. de tot: 7 cor.

Verd: Biserica, 3 cor., Ioan Varga, inv., Simion Lazar și N. N. câte 1 cor., dela mai mulți bucate și sume sub 1 cor., de tot 13 cor. 46 flieri.

Sulumberg: Paraschiva Bogdan și Ioan Hrist câte 1 cor., sume mai mici și bucate preste tot: 8 cor. 62 flieri.

Coveș: Parohul George Borzea, 2 cor., dela popor 8 cor. 30 flieri, de tot: 10 cor. 30 flieri.

Bărgăși: Parohul Emil Terchilă, inv. George Conta, Gavriilă Sărbu, Nicolae Moldovan, Ioan Șerban, Nicolae Câmpean, primar, Maria Socaciu câte 1 cor., Sonu Malăugrăvean, 2 cor., dela mai mulți bucate și sume sub 1 cor. de tot: 24 cor. 66 flieri.

Măgărei: s'a colectat bucate și parale de tot: 6 cor. 80 flieri.

Zlagna: Ioan Floca, paroh 1 cor., dela credincioși bucate și sume mai mici, de tot: 7 cor. 30 flieri.

Ighișdorful român: Daniil Constantinescu, 1 cor., dela mai mulți: 8 cor.

Vecerd: bucate și sume sub 1 cor., preste tot: 10 coroane 56 flieri.

Bendorf: Timariu Moise 1 cor., din bucate și sume mai mici. Peste tot 12 cor. 40 flieri.

Ghișasa-inferioară: Bucate dela popor și bani. Peste tot 16 cor.

Alțina: Bucate dela popor în preț de: 11 cor. 5½ fil.

Ghișasa-superioară: Ioan Beu, notar com. 2 cor., N. N. 1 cor., dela popor bucate în preț de 9 cor. 80 flieri, de tot: 14 cor. 60 flieri.

Țichindeal: Ioan Giurca 1 cor., dela mai mulți, de tot: 9 cor.

Fofeldea: Valeriu Bonea, preot și N. N., ambii câte 1 cor., „Cordiana” 3 cor., din bucate 8 cor. 80 flieri. Peste tot 13 cor. 80 flieri.

Ilimbav: Parohul Ioan Alexandru 1 cor. 70 flieri, Procopiu Hilaru, not., Vasile Tocolu, banca locală, fiecare câte 1 cor., bucate dela poporeni în preț de 8 cor. 80 flieri, sume sub 1 cor., de tot: 15 coroane.

Chirpăr: Preotul Ioan Holerga 1 cor., epitrop 2 cor. 38 flieri, mai mulți poporeni sume sub 1 cor. Peste tot 10 cor. 48 flieri.

Găinari: Comuna Găinari 2 cor. 60 flieri, preotul Nicolae Huiu, doamna Paraschiva Huiu soție de preot și Paraschiva Huiu, fiecare câte 1 cor. Peste tot 5 cor. 86 flieri.

Noul-român: Dela popor bucate și bani în sumă de: 10 cor. 32 flieri.

Cârța: Dela popor bucate și bani în sumă de: 9 cor. 10 flieri.

Colun: Ioan Giurca, inv. 1 cor., dela mai mulți bucate și bani în sumă de: 11 cor. 26 flieri.

Săcădate: „Plugarul”, institut de credit 4 cor., N. N., C. Prie, George Proșca, fiecare câte 1 cor., bucate dela popor în preț de 28 cor., sume mai mici de 1 cor. Peste tot 36 cor. 20 flieri.

Glâmbocă: Dela popor bucate și sume sub 1 cor., de tot: 7 cor. 98 flieri.

Subscrisul în numele parohiei ortod. române Comana-inferioară exprim tuturor contribuitorilor cea mai profundă mulțămintă, rugând pe bunul Creator să răsplătească fiecăruia înmăit.

Comana-inf., la 3 Martie 1906.

Ioan Popița
preot ort. român.

Cărți și reviste.

Anuarul școalei din Săliște pe anul 1905/6. Partea literară cuprinde tema discutată în conf învăț. a tractului: Ocupațiunile în scris din limba maternă în școală și acasă, de D. Lăpădat și I. Crișan, precum și cuvântarea dir. D. Lăpădat la înmormântarea inv. penz. M. Stoica.

O problemă economică de Popescu Daia. O broșură folositoare, scrisă cu pricepere în chestiunea creșterii și îmbunătățirii vitelor. Autorul bazat pe experiența practică arată căile pe cari poate ori cine ajunge la o creștere rațională a vitelor. Costă 1 leu.

[187] 1—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh din parohia I. Borgoprund, protopresbiteratul gr. or. Bistrița se înscrie prin aceasta concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Venitele împreună cu acest post sunt cele datorite în coala de fașune B.

Dela concurenți se cere să aibă cel puțin 8 clase gimnaziale și calculul de calificative „bun“.

Acea parohie fiind însărcinată cu o datorie de una mie ceroane, alegându-se avea a depura în cinci ani, cu câte două sute ceroane, acea datorie, din venitele parohiale.

Suplicile instruite cu documentele recerute au să se înainteze la oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Bistrița în termenul deschis.

Din ședința comitetului parohial gr. or. ținută în Borgoprund la 25 Iunie 1906.

Iuliu Suceava Teofil Vlad
prezident. notar.

Nr. 409/1906.

Văzut.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Bistrița.

Simeon Monda
protopresbiter.

[186] 1—2

Concurs

Pentru ocuparea locului vacant de director în internatul Orfelinat, susținut de Reuniunea femeilor române din Brașov, se deschide concurs de nou cu termen deschis până la **2/15 August 1906**.

Petentele au să documenteze cu atestate:

1. Cunoștințe pedagogice, fie acelea câștigate prin studiu teoretic sau prin aplicație practică, sau prin amândouă.

2. Cunoștințe despre lucrul de mână și despre croitul de haine; despre menajiu se cere să aibă noțiuni.

3. Atestat despre aplicarea lor de până acuma și despre purtarea lor morală.

4. Atestat medical, că este sănătoasă.

5. Atestat de botez.

Angajamentul se face deocamdată numai provizor pe timp de un an de zile.

Aleasa are să și ocupe locul de directoră la 1 Septembrie 1906.

Aleasa este datoare a se supune tuturor dispozițiilor Adunării generale a Reuniunii și ale comitetului aceleia, luate în interesul Internatului-Orfelinat.

Beneficiul împreună cu acest post este: a) 800 cor. leafă în bani gata, care i se plătește în rate lunare anticipative.

b) Locuință și toată întreținerea în Internat.

Petițiunile sunt a se trimite la adresa prezidentei Reuniunii femeilor române din Brașov doamna Elena Sabadeanu, în termenul arătat mai sus.

Brașov, din ședința Adunării generale extraordinare, ținută în 12 Aprilie 1906.

Elena Sabadeanu m. p.
prezidentă.

Ioan Lengeru m. p.
secretar.

Nr. 13—1906.

[180] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului de paroh în parohia vacantă de cl. I, din Cristian, protopresbiteratul Sibiiului, se înscrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fasonate în coala B, pentru întregirea venitelor dela stat.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și așterne cererile lor, instruite conform normelor în vigoare oficiului protopresbiteral în termenul indicat.

Concurenții să se prezenteze în vre-o Duminecă sau sâmbătoare în sfânta biserică spre a celebra respective a predică.

Cristian, din ședința comitetului parohial gr. or. ținută la 9 Iulie 1906.

Zacharie Morariu Ieronim Nemeș
prez. comit. par. not. comit. par.

Nr. 695.

Cu știrea și consenzul subscrisului.
Sibiiu, 11 Iulie 1906.

Ioan Papiu
protopresbiter.

Nr. 195 prot. 1906

[185] 2—3

Concurs

1. Pentru ocuparea definitivă a unui post de învățător la școala confesională gr. or. română din Topârcea, prin aceasta se înscrie concurs cu termen de 30 zile dela datul publicării acestui anunț.

Dotățiunea împreună cu acest post e salar 600 cor., relut de cartier 40 cor la olaltă 640 cor., plătil în rate treilunare anticipative din lada bisericii, precum și folosirea unui agru cu un venit anual de 20 cor.

Învățătorul e dator a conduce Dumineca și sâmbătoarea elevii la biserică și a prevedea cu ei cântările liturgice.

Doritorii la acest post au a-și înainta cererile lor instruite cu documentele prescise în termenul deschis la subsemnatul oficiu.

2. La azilul bisericii gr. or. române din Săliște e a se ocupa postul de conducătoare la azilul de copii deocamdată în mod provizor. Salarul e 740 cor. în rate lunare anticipative. Doritoarele la acest post, qualificate cursul de doi ani pentru aziluri sunt pofite a se însinua la subsemnatul oficiu.

Săliște, 18/31 Iulie 1906.

Dr. Ioan Stroia
protopresbiter.

Banca de asigurare**„TRANSILVANIA“**

Sibiiu, str. cisanădiei nr. 5, edificiile proprii. — Fondată la 1868.

Primește în condiții favorabile

- ➡ asigurări contra focului și esplosiunilor,
- ➡ asigurări de viață și de rente viagere,
- ➡ asigurări contra furtului prin spargere,
- ➡ asigurări de grindină,
- ➡ asigurări de accidente și de sticlă.

➡ Valori asigurate 105 milioane corone. ➡

••• Despăgubiri prestate 7 milioane corone. •••

Fonduri de rezervă și garanție 2 milioane corone.

Informațiuni de la Direcțiune în Sibiiu și prin agenturile principale din Arad, Bistrița, Brașov și Cluj, cum și prin subagenții din toate comunele mai mari.

(271) 39—52

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătoria de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

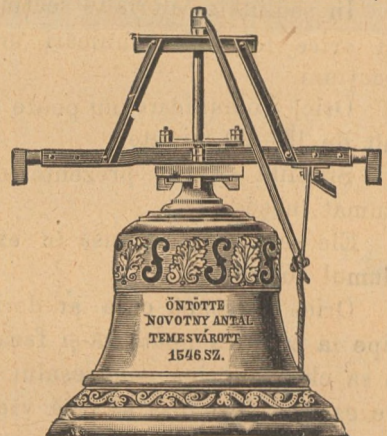
se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanția de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lature, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate

(119) 48—52

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrație mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomandă pentru facerea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut, ca și spre turnarea de toace de metal.

Prețcuranturi ilustrate gratis.

Magazin de specialitate!

Mare depozit de

juvaericeale, aurării, argintării, oroloage

de aur și de argint, pentru domni și dame

toate noutăți.

A. MORAWETZ, juvaer și gravor.

Sibiiu, strada cisanădiei nr. 14.

[74] 18—

Aur și argint vechiu se cumpără ori se primește ca plătire.

Pentru pacienții de stomach!

Tuturor cari în urma răcelii ori a prea marelui împovărări a stomacului sau prin consumarea de mâncări greu de mistuit prea reci ori prea calde sau prin un traiu nereguat și-au contras bôle de stomach, precum:

Catar de stomach, Sgârceiri de stomach,

Dureri de stomach, Mistuire grea sau astupare de stomach

li-se recomandă un bun mijloc de casă, ale cărui rezultate escelente de mulți ani sunt deja probate. Acesta este:

Vinul de burueni al lui Hubert Ullrich.

Acest vin este preparat din burueni renumite și recunoscute ca tîmăduitoare, cu vin bun; întărește și învioră organismul de mistuire al omului. Vinul de burueni delătură conturbațiile de mistuire și influențază puternic asupra noiei formări de sânge sănătos.

Prin întrebuintarea regulată a vinului de burueni bôlele de stomach vor fi curate încă în formare. Să nu întârzie nime dar a-l folosi încă de cu vreme. Simptome, ca: dureri de cap, rigăeli, arsuri în stomach, inflamații, amețeli cu vomări, cari la pacienți cu suferințe învechite apar cu atât mai vehement, dispar adesea după câte-va beuturi de vin de burueni

cu urmările lor neplăcute, maladii, dureri colice, bătăi de inimă, insomnie, precum și conglomerarea sîngelui în ficat,

plină și suferințele hemoroidice de multe-ori se delătură iute cu vinul de burueni. Vinul de burueni delătură mistuirea grea și depărtază prin un scaun ușor materii stricate din stomach și intestine.

Fața palidă și slabă, anemia și slăbiciunile sunt de obicei

misturi rele a formării insuciente de sânge și a stării bolnăvicioase a ficatului. Lipsa de apetit și reaua dispoziție, precum și durerile de cap și nopțile perdue (insomnie) consumă adeseori incetul cu incetul multe persoane. Vinul de burueni dă slăbitei puteri de traiu un nou și prósper impuls. Vinul de burueni mărește apetitul, ajută mistuirea și nutrețea, ușurează formarea și schimbarea materiei, înlesnește formarea sîngelui, calmăză nervi excitați și crează nouă voe de viață. Nenumărate scrisori de recunoștință și mulțămite dovedesc acestea.

Vinul de ierburi se află de vînzare în sticle fl. 1,50 și fl. 2.— la farmaciile din Sibiiu, Tunisor, Săliște, Oena, Sîmnic, Șeica-mare, Nocrich, Avrig, Tâlmaci, Boșta, Cisanădie, Poplaca, Gurariului, Jina, Poiana, Mercurea, Călnic, Loman, Pianul-de-sus, Petrișaleu, Sebeșul-săseș, Vinul-de-jos, Daia, Spring, Vingard, Ohaba, Beșineu, Mihali, Teiuș, Blaj, Pănade, Tapu, Mediaș, Birjeli, Sân-Mărtin, Ibașfalău, Basna, Agnita, Cincu-mare, Boholt, Făgăraș, Belean, Cămpulung, Râmnic-Vâlcea, Cudjir, Orăștie, Deva, Hunedoara, Hașeg, Lunca, Puș, Ohaba, Ponor, Alba-Iulia etc. — precum și în toate celelalte localități mai mari și mai mici din Ardel, Ungaria și Austria.

Farmaciile din Sibiiu trimit 3 și mai multe sticle de vin cu prețurile originale în toate localitățile din Austro-Ungaria.

➡ Păziți-vă de falsificări! ➡

Să se ceră anumit:

Vinul de burueni al lui Hubert Ullrich.

Vinul meu nu este o medicină secretă. Partile lui constitutive sînt: Vin de Malaga 50,0 Spirit de vin 100,0, Glycerin 100,0, Vin roșu 240,0, Sirup de fragi 150,0, Sirup de cireșe 320,0, Coacăză, Aniș, Rădăcină „Helen“, iarba ferului americană, Rădăcină „Entianus“, „Kalmus“ à 10,0. Tote aceste se amestecă. un. dcm. [11] 30—

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

Patent

nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta!

vindecă și înviorăză

Deosebită atențiune e a se aparat vindecă bôle

Nu e mijloc secret

pe lângă garanție.

da împrejurării, că acest vechi de 20 ani.

aparatură acesta vindecă și folosese contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sîngelui, anemie, amețeli, fuituri de ureche, bătăie de inimă, sgârceiri de inimă, asma, auzul greu, sgârceiri de stomach, lipsa poștei de mâncare, răceală la mâni și picioare, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sîngelui și multor altor bôle cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — In cancelaria mea se află atestate incurse din toate părțile lumii cari prețuesc cu mulțămire invențiune mea și ori-cine pôte examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i-se retrimite banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“ de-ore-ce „Ciasul-Volta atît în Germania cît și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe cînd aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat. Deja iefinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Prețul aparatului mare e cor. 6.— folosibil la morburi cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

Prețul aparatului mic e cor. 4.—

folosibil la copii și femei de constituție forte slabă.

„Espeditie din centru și locul de vînzare pentru țeră și străinătate e:
MULLER ALBERT, Budapesta, V., strada Vadász 42/
colțul strada Kálmán.